

10. 9. 2000

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pravomoc soudu k projednání žaloby o zaplacení dlužného pojistného na sociální zabezpečení

Pravomoc soudu není dána ani v případě, že zaplacení je požadováno nikoli po dlužníkovi (obchodní společnosti), ale po společníkovi s odůvodněním, že ten podle ustanovení § 106 obchodního zákoníku za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu z

Pravomoc soudu k projednání žaloby o zaplacení dlužného pojistného na sociální zabezpečení není dána ani v případě, že zaplacení je požadováno nikoli po dlužníkovi (obchodní společnosti), ale po společníkovi s odůvodněním, že ten podle ustanovení § 106 obchodního zákoníku za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku ručí.

Z odůvodnění.

Usnesením z 30. 4. 1997 Krajský soud v Plzni potvrdil usnesení Okresního soudu v Rokycanech z 10. 3. 1997, jímž bylo řízení pro nedostatek pravomoci soudu zastaveno, s tím, že věc měla být k projednání a rozhodnutí postoupena Okresní správě sociálního zabezpečení v R.

Usnesení odvolacího soudu napadla žalobkyně dovoláním, jímž se domáhala jeho zrušení a "...vrácení věci okresnímu soudu k dalšímu řízení s pokynem k vyhovění původně podané žalobě v plném rozsahu...". Pokud odvolací soud potvrdil usnesení soudu prvního stupně, jímž bylo řízení pro nedostatek pravomoci soudu zastaveno, spočívá podle dovolatelčina názoru jeho rozhodnutí na nesprávném právním posouzení věci (§ 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř.). Dovolání žalobkyně odůvodnila tvrzením, že žalobu podala proti žalovanému jako fyzické osobě (která je společníkem a jednatelem společnosti P., s. r. o., již žalobkyně jako orgán sociálního zabezpečení, tedy orgán státní správy, svým rozhodnutím zavázala k úhradě dlužného pojistného na sociální zabezpečení včetně penále) teprve poté, co zjistila, že zmíněná společnost ani nemá účet u peněžního ústavu, z něhož by bylo možno částku přiznanou vykonatelným výkazem nedoplatků vydobýt výkonem rozhodnutí - příkázáním pohledávky. Podle dovolatelky je tedy možné domáhat se občanskoprávní žalobou zaplacení části dlužného pojistného a penále vůči žalovanému, jenž podle ustanovení § 106, věty druhé, obchodního zákoníku do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku ručí za závazky společnosti. Protože pohledávka ,.... svědčí jen proti samotné společnosti ...". dovolatelka se jejího zaplacení domáhá po žalovaném nikoli jako po společníku, ale jako po ručiteli.

Dovolání je přípustné, neboť bylo podáno proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu (§ 236 odst. 1 o. s. ř.), který potvrdil usnesení soudu prvního stupně, jímž bylo řízení pro nedostatek pravomoci soudu zastaveno (§ 238a odst. 1 písm. d/ o. s. ř.), dovolání přitom bylo podáno včas osobou oprávněnou - účastnicí řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), řádně zastoupenou advokátem (§ 241 odst. 1 . 2, věta druhá, o. s. ř.), splňuje formální i obsahové znaky předepsané ustanovením § 241 odst. 2. věty první, o. s. ř. a je v něm uplatněn způsobilý dovolací důvod (§ 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř.).

Případnou existenci vad řízení podle § 237 odst. 1 o. s. ř., ani jiných vad (§ 241 odst. 3 písm. b/ o. s. ř.), k nimž by dovolací soud musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 , věta druhá, o. s.

ř.), dovolatelka netvrdí a takové vady ani nevyplývají z obsahu spisu. Se zřetelem k tomu, že, jinak je dovolací soud uplatněným dovolacím důvodem vázán (§ 242 odst. 3, věta první, o. s. ř.) a že jiné dovolací důvody uplatněny nebyly, bylo úkolem dovolacího soudu určit, zda rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, jež dovozu je dovolatelka.

Nejvyšší soud dovolání zamítl.

Podle ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř. v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných, družstevních, jakož i obchodních vztahů (včetně vztahů podnikatelských a hospodářských), pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.

Podle ustanovení § 7 odst. 2 o. s. ř. jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení, jen stanoví-li to zákon.

Jak vyplývá z výše citovaných zákonných ustanovení, projednávání a rozhodování věcí jiných než vyplývajících z tam vyjmenovaných soukromoprávních vztahů je (vedle správního soudnictví - srov. § 244 - 250s o. s. ř.) svěřeno soudům jen na základě ustanovení zákona. V daném případě však takové ustanovení zákona, jež by rozhodování o pojistném na sociální zabezpečení (včetně penále) svěřovalo soudům, neexistuje; naopak, ustanovení § 6 odst. 4 písm. a) bod 7 zákona č. [582/1991](#) Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (ve znění pozdějších předpisů), výslovně uvádí, že o pojistném na sociální zabezpečení a o příspěvku na státní politiku zaměstnanosti včetně záloh, o penále a o přírážce k pojistnému na sociální zabezpečení rozhodují okresní správy sociálního zabezpečení. Pravomoc těchto orgánů k řízení o pojistném na sociální zabezpečení (včetně penále) vyplývá i z dalších ustanovení citovaného zákona, a to z jeho části šesté, hlavy čtvrté, nadepsané "Řízení ve věcech pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti", a hlavy páté, obsahující společná ustanovení o řízení ve věcech nemocenského pojištění, důchodového zabezpečení a o přechodu z pracovní neschopnosti do invalidity nebo částečné invalidity. Ustanovení § 104c odst. 1 (obsahující rubriku s názvem "Rozhodování") v první větě uvádí, že o pojistném, zálohách na pojistné, penále a o přírážce k pojistnému na sociální zabezpečení rozhoduje Okresní správa sociálního zabezpečení formou platebního výměru, s výjimkou rozhodování o placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, vrácení přeplatku na pojistném, přeplatku na zálohách na pojistné a o snížení záloh na pojistné. Ze znění tohoto zákonného ustanovení přitom nelze dovodit výjimku z rozhodování okresních správ sociálního zabezpečení, ale pouze to, že o placení dlužného pojistného a penále, pokud má obojí - být zapláceno ve splátkách, nelze rozhodovat platebním výměrem. Podle ustanovení § 104g odst. 1 citovaného zákona může dlužné částky na pojistném a penále okresní správa sociálního zabezpečení předepsat k úhradě též výkazem nedoplatků. Z ustanovení § 108 citovaného zákona pak vyplývá, že pokud tento zákon nestanoví jinak, platí pro řízení ve věcech nemocenského pojištění a důchodového pojištění a pro řízení ve věcech pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti obecné předpisy o správním řízení, tedy zákon č. [71/1967](#) Sb. o správním řízení (správní řád). O tom, že rozhodování o pojistném na sociální zabezpečení, včetně penále, není svěřeno soudům, svědčí i ustanovení § 109 zákona č. [582/1991](#) Sb., jež funkční příslušnost k rozhodování v těchto věcech v rámci instanční soustavy orgánů sociálního zabezpečení vymezuje tak, že k rozhodování v prvním stupni jsou příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.

Na nedostatku pravomoci soudu k rozhodování v dané věci nemůže nic změnit ani důvod, z něž svůj nárok vůči žalobci dovozuje žalobkyně. I když je totiž žaloba odůvodněna poukazem na ustanovení § 106, větu druhou, obchodního zákoníku, podle něhož ručí za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku společník, nemění to nic na skutečnosti, že stále jde o pohledávku na pojistném (a penále), byť je nyní její zaplacení požadováno nikoli po

dlužníkovi, ale po subjektu, o němž obchodní zákoník stanoví, že za závazek (t.j. v daném případě za závazek zaplatit pojistné) ručí. Jestliže tedy jde stále o pohledávku na pojistném na sociální zabezpečení (případně penále), mohla by být pravomoc k projednání a rozhodnutí této věci (jiné než vyplývající ze soukromoprávních vztahů vyjmenovaných v ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř.) dána jen tehdy, jestliže by tak výslovně stanovil zákon (§ 7 odst. 2 o. s. ř.).

Protože však - viz výše - zákon stanoví, že o těchto věcech rozhodují okresní správy sociálního zabezpečení, pravomoc soudu k projednání a rozhodnutí této věci dána není.

Dovolatelce se prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu (§ 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř.) správnost napadeného rozhodnutí zpochybnit nepodařilo. Dovolací soud proto dovolání, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 , věta první, o. s. ř.), zamítl (§ 243b odst. 1 a 5 o. s. ř.)